

Fimmtudaginn 10. apríl 1997.

Nr. 345/1996.

Búnaðarbanki Íslands

(Magnús Guðlaugsson hrl.)

gegn

Finnboga Guðmarssyni

(Atli Gíslason hrl.)

Víxilmál.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Garðar Gíslason, Arnljótur Björnsson og Markús Sigurbjörnsson.

Áfrýjandi skaut málinu til Hæstaréttar með stefnu 10. september 1996. Hann krefst þess, að stefndi verði dæmdur til að greiða 400.000 krónur með dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 1. júní 1995 til greiðsludags svo og málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar héraðsdóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Svo sem greinir í héraðsdómi, ritaði stefndi útgáfudaginn 23. ágúst 1993 á víxilinn, sem um ræðir í málinu. Fyrir liggur, að gjald-daginn 1. júní 1995 var ritaður á víxilinn í maímánuði á því ári. Víx-illinn ber ekki sjálfur með sér, að stefndi hafi kveðið á um lengri frest handa áfrýjanda til að sýna víxilinn til greiðslu en eitt ár frá út-gáfudegi, sbr. 1. mgr. 34. gr. víxillaga nr. 93/1933. Samkvæmt þessu og að öðru leyti með vísan til forsendna hins áfrýjaða dóms verður hann staðfestur.

Áfrýjandi verður dæmdur til að greiða stefnda málskostnað fyrir Hæstarétti, svo sem í dómsorði greinir.

D ó m s o r ð:

Hinn áfrýjaði dómur skal vera óraskaður.

Áfrýjandi, Búnaðarbanki Íslands, greiði stefnda, Finnboga Guðmarssyni, 100.000 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti.

Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur 18. júlí 1997.

Ár 1996, fimmtudaginn 18. júlí, er á dómþingi Héraðsdóms Reykjavíkur, sem háð er af Allani Vagni Magnússyni héraðsdómara í Dómhúsinu við

Lækjartorg, kveðinn upp dómur í málinu nr. E-4585/1995: Búnaðarbanki Íslands gegn Ólafi Bjarnasyni og Finnboga Guðmarssyni.

Mál þetta, sem dómtekið var í dag, er höfðað með stefnu, birtri 9. ágúst 1995, á hendur Ólafi Bjarnasyni, kt. 160548-4529, Klapparstíg 1A, Reykjavík, og 17. ágúst s. á. á hendur Finnboga Guðmarssyni, kt. 210439-2349, Flétturima 6, Reykjavík. Málið var flutt og dómtekið 21. mars sl., en flutt á nýjan leik og dómtekið nú í dag, vegna þess að dómsuppsaga hefur dregist vegna anna dómara.

Stefnandi er Búnaðarbanki Íslands, Seljaútibú, kt. 631181-0239, Pönglabakka 1, Reykjavík.

Dómkröfur stefnanda eru þær, að stefndu verði dæmdir til að greiða stefnanda skuld, að fjárhæð 400.000 krónur, og bankakostnað, 660 krónur, ásamt dráttarvöxtum skv. III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 af 400.000 krónum frá 1. júní 1995 til greiðsludags.

Pá er krafist málskostnaðar að mati dómsins auk virðisaukaskatts af málflutningsþóknun.

Sótt hefur verið þing af hálfu stefnda Finnboga Guðmarssonar og tekið til varna.

Dómkröfur hans eru þær, að hann verði sýknaður af öllum kröfum stefnanda og dæmdur málskostnaður úr hendi stefnanda.

Af hálfu stefnda Ólafs féll niður þingsókn 7. nóvember.

Málsatvik, málsástæður og lagarök.

Stefnandi höfðar mál þetta til innheimtu á víxli, að fjárhæð 400.000 krónur, sem út gefinn er 23. ágúst 1993, en gjalddagi víxilsins er 1. júní 1995. Víxill þessi er tryggingarvíxill vegna Visa, og samkvæmt viðfestri yfirlýsingu er hann til tryggingar úttektum samþykkjanda samkvæmt greiðslukorti, sem gefið var út á reikning hans. Samkvæmt yfirlýsingunni, sem undirrituð er af samþykkjanda og útgefanda víxilsins, var Búnaðarbanka Íslands heimilt að breyta vanskilaskuld vegna greiðslukorts í víxilskuld og nota til þess víxileyðublaðið, dagsetja það og stimpla og gera það þannig að fullgildum víxli, sem gildi í 30 mánuði frá útgáfudegi yfirlýsingarinnar. Krafið er um alla fjárhæð tryggingarvíxilsins, en heildarskuld 4. maí 1995 hafi verið 546.135,52 krónur.

Stefndi Ólafur er greiðandi og samþykkjandi víxils þessa, en stefndi Finnbogi Guðmarsson útgefandi hans, og undirrituðu þeir yfirlýsinguna, sem dagsett er 24. ágúst 1993.

Af hálfu stefnanda er vísað til 7. kafla víxillaga nr. 93/1933 um fullnustu vegna greiðslufalls. Pá ber stefnandi fyrir sig ákvæði 17. kafla laga um meðferð einkamála nr. 91/1991.

Stefndi Finnbogi Guðmarsson reisir sýknukröfu sína á því, að yfirlýsing sú, er stefndi undirritaði, hafi miðast við, að hvorki útgáfudagur né gjalddagi væri ritaður á vixilinn og að vixillinn væri eyðuvíxill. Hann hafi hins vegar verið formlega gildur og því ekki heimilt að breyta honum með því að rita á hann gjalddaga, sbr. 69. gr. víxillaga. Stefnandi hafi ekki gætt þess að sýna vixilinn innan ársfrests, sbr. 1. mgr. 34. gr. víxillaga, og hafi hann því glatað rétti sínum gagnvart stefnda Finnboga.

Þá er því haldið fram, að samkvæmt nefndri yfirlýsingu hafi heimild til að nýta vixilinn með þeim hætti, sem greinir í yfirlýsingunni, gilt í 18 mánuði, en ekki 30, eins og vélritað hafi verið inn á yfirlýsinguna. Stefndi hafi aldrei samþykkt þessa breytingu, og hafi yfirlýsingin því ekki haft gildi gagnvart honum lengur en 18 mánuði, þ. e. a. s. til 24. febrúar 1995. Vanskil þau, sem innheimta stefnanda byggist á, séu frá 4. maí 1995, þ. e. eftir að yfirlýsingin hafi verið úr gildi fallin. Er stefnandi ritaði gjalddaga víxilsins 1. júní 1995, hafi hann farið út fyrir umboð sitt.

Niðurstaða.

Ágreiningslaust er í málinu, að víxill sá, sem stefnandi byggir kröfur sínar á, var gefinn út 23. ágúst 1993 og að gjalddaga var bætt inn á hann síðar.

Var hann þá fullgildur víxill í skilningi 1., sbr. 2. gr. víxillaga, og því ekki skilyrði til að fylla hann eyðuútfyllingu samkvæmt meginreglum víxilréttar. Kemur þá til álita, hvort yfirlýsing sú, er stefndu undirrituðu, geymi sjálfstæða heimild til handa stefnanda til breytinga á vixlinum. Í yfirlýsingunni segir m. a., að „verði um vanskilaskuld á Visa-greiðslukortareikningi samþykkjanda að ræða, er Búnaðarbanka Íslands heimilt að breyta vanskilaskuldinni í vixilskuld og nota til þess þetta víxileyðublað, dagsetja það og stimpla og gera það þannig að fullgildum víxli“. Yfirlýsing þessi felur það eitt í sér, að stefnanda var heimilt að fylla út eyður á víxileyðublaðinu og gera það þannig að fullgildum víxli á þar tilgreindu tímabili. Hins vegar liggur fyrir í málinu, að vixillinn var gefinn út, áður en yfirlýsingin var dagsett, og því fullgildur, eins og áður segir. Með því að svo var, hafði stefnandi ekki heimild til að breyta efni víxilsins, eins og gert var, með því að setja greiðsludag á hann, sbr. 69. gr. víxillaga. Skv. 2. mgr. 2. gr. laganna er vixillinn sýningarvíxill, og skv 1. mgr. 34. gr. víxillaga skyldi sýna hann, áður en eitt ár var liðið frá útgáfu hans. Er stefna var birt í máli þessu, var sýningarfrestur liðinn og vixilkrafa stefnanda á hendur stefnda Finnboga fallin niður, sbr. 1. mgr. 53. gr. víxillaga, og verður hann því sýknaður af öllum kröfum stefnanda og dæmdur málskostnaður úr hendi stefnda, sem telst hæfilega ákveðinn 250.000 krónur. Hefur þá verið tekið tillit til reglna um virðisaukaskatt.

Engar varnir hafa komið fram af hálfu stefnda Ólafs Bjarnasonar, og verða kröfur á hendur honum teknar til greina, enda ófyrndar, sbr. 1. mgr. 70. gr. víxillaga.

D ó m s o r ð:

Stefndi Finnbogi Guðmarsson skal sýkn af kröfum stefnanda, Bún-
aðarbanka Íslands. Stefnandi greiði stefnda 250.000 krónur í máls-
kostnað.

Stefndi Ólafur Bjarnason greiði stefnanda 400.660 krónur ásamt
dráttarvöxtum skv. III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 af 400.000 krónum
frá 1. júní 1995 til greiðsludags og 80.000 krónur í málskostnað.
